Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Teoretyczne podstawy wychowania i opieki (Wykład), PG_00207057		
Kierunek studiów	Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2026/2027
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	1	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS	2.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	egzamin
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Pedagogiki -> Zakład Teorii Wychowania i Pedagogiki Opiekuńczej		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	prof. dr hab. Lucyna Kopciewicz	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu	prof. dr hab. Lucyna Kopciewicz	

Formy zajęć

Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy

Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
Liczba godzin pracy studenta	30	0.0	20.0	50

Cel przedmiotu	Wprowadzenie w teoretyczne, filozoficzne, etyczne i prawne podstawy opieki i wychowania oraz dostarczenie wiedzy o modelach interpretacyjnych opisujących relacje opiekuńczo-wychowawcze w kontekście edukacji wczesnoszkolnej. Kształtowanie zdolności krytycznej refleksji nad współczesnymi uwarunkowaniami opieki i wychowania a także nad aktualnymi wyzwaniami i zagrożeniami opiekuńczo-wychowawczymi wynikającymi z przemian społecznych, kulturowych, prawnych i technologicznych.

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[PPWJ5_K03] ma kompetencje społeczne umożliwiające budowanie relacji wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami dziecka lub ucznia oraz włączanie ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej	Student/ka jest gotowy/gotowa do refleksyjnego i odpowiedzialnego podejścia do zagadnień opieki i wychowania, uwzględniającego normy etyczne, prawne i społeczne oraz złożoność współczesnych sytuacji wychowawczych.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PPWJ5_K01] ma kompetencje społeczne umożliwiające posługiwanie się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka	Student/ka wykazuje wrażliwość na problemy i zagrożenia opiekuńczo-wychowawcze dzieci oraz rozumie znaczenie poszanowania ich godności, praw i podmiotowości w różnych kontekstach społecznych i kulturowych.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PPWJ5_U02] ma umiejętności pozwalające na rozpoznawanie potrzeb, możliwości i uzdolnień dzieci lub uczniów oraz projektowanie i prowadzenie działań pedagogicznych, a także planowanie, realizację i ocenę spersonalizowanych programów kształcenia i wychowania	Student/ka potrafi rozpoznawać potrzeby, możliwości i zróżnicowane uwarunkowania rozwoju dzieci, ujmując działania opiekuńczo-wychowawcze w perspektywie teoretycznej, normatywnej i aksjologicznej, z uwzględnieniem idei indywidualizacji i dobra dziecka.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PPWJ5_U01] ma umiejętności pozwalające na dokonywanie obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, analizowanie ich z wykorzystywaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej oraz proponowanie rozwiązań problemów	Student/ka potrafi analizować i interpretować zjawiska opiekuńczo-wychowawcze z wykorzystaniem kategorii teoretycznych, prawnych i etycznych, odnosząc je do dobra dziecka oraz społecznego kontekstu wychowania.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PPWJ5_W04] ma pogłębioną, uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie na temat głównych środowisk wychowawczych, ich specyfiki i procesów w nich zachodzących	Student/ka potrafi porównywać różne teorie opieki i wychowania oraz style wychowawcze, dostrzegając ich konsekwencje aksjologiczne, społeczne i rozwojowe oraz dokonywać krytycznej refleksji dotyczącej roli rodziny i instytucji w sprawowaniu opieki i wychowania, uwzględniając napięcia między autonomią rodziny a odpowiedzialnością państwa za ochronę praw dziecka.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[PPWJ5_W05] ma wiedzę na temat struktury i funkcji systemu edukacji oraz alternatywnych form edukacji; rozumie kontekstowe uwarunkowania podstaw, celów, organizacji oraz funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych	Student/ka ma pogłębioną wiedzę dotyczącą struktury i funkcji systemu edukacji oraz alternatywnych form opieki i wychowania dziecka, rozumie ich uwarunkowania prawne, społeczne i aksjologiczne oraz znaczenie dla realizacji dobra dziecka.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja

<table>
<tr><td>Treści przedmiotu</td><td>Podstawowe pojęcia: wychowanie, socjalizacja, opieka, edukacja: definicje, funkcje, zakresy znaczeniowe (odpowiedzialność kompensacyjna, stosunek opiekuńczy a relacja wychowawcza)

Główne teorie wychowania i opieki: nurty klasyczne i współczesne (filozoficzne i psychologiczne podstawy opieki i wychowania). Teorie wychowania a style wychowania.

Struktura władzy rodzicielskiej w Polsce a relacje opieki i wychowania. Wybrane patologie opiekuńczo-wychowawcze. Problematyka ograniczenia, zawieszenia i pozbawienia władzy rodzicielskiej.

Prawne aspekty opieki i wychowania: obowiązek alimentacyjny jako forma opieki, opieka wytchnieniowa, odpowiedzialność prawna opiekunów (należyte sprawowanie opieki i nadzoru nad dzieckiem, powierzenie opiece itp.).

Etyczne aspekty opieki i wychowania: regulacje moralne, religijne, kulturowe.

Problemy i zagrożenia opiekuńczo-wychowawcze w rodzinie i instytucjonalnych formach opieki i wychowania. Deinstytucjonalizacja opieki.

Współczesne wyzwania opieki i wychowania (wojna, migracje, rozwój AI)</td></tr>
<tr><td>Wymagania wstępne i dodatkowe</td><td></td></tr>
<tr><td>Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się</td><td>
<table>
<tr><th>Sposób oceniania (składowe)</th><th>Próg zaliczeniowy</th><th>Składowa oceny końcowej</th></tr>
<tr><td>Test pisemny/odpowiedź ustna</td><td>51.0%</td><td>100.0%</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Zalecana lista lektur</td><td>
<table>
<tr><td>Podstawowa lista lektur</td><td>Dąbrowski, Z. (1987). Teoretyczne podstawy opieki i wychowania przez opiekę. Toruń: Wydawnictwo UMK

Pawlica, B., & Maj, E. (red.) (2020). Realizacja konwencji o prawach dziecka w prawie wewnętrznym i międzynarodowym: ujęcie interdyscyplinarne (w 30-lecie obowiązywania). Wydawnictwo PETRUS.

Phillips, J. (2009). Troska. Warszawa: Wydawnictwo Sic!

Pietrzykowski, K. (red.) Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz. Warszawa: C.H. Beck, 9. wydanie, 2025.

Śliwerski B. (2015). Współczesne teorie i nurty wychowania. Kraków: Impuls.</td></tr>
<tr><td>Uzupełniająca lista lektur</td><td>Kaszyński, H. (red.) (2022). Pomoc społeczna. Idea - rozwój - instytucje . Warszawa: PWN.

Kelm, A. Węzłowe problemy pedagogiki opiekuńczej. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Żak, 2000.</td></tr>
<tr><td>Adresy eZasobów</td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania</td><td></td></tr>
<tr><td>Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu</td><td>Nie dotyczy</td></tr>
</table>

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.